

Богдан Андрушків

д-р екон. наук, проф.

Президент Академії соціального управління,

Ольга Гагалюк

здобувач,

Наталія Кирич

д-р екон. наук, проф.,

Ольга Погайдак

д-р екон. наук,

Тернопільський національний технічний університет ім. Івана Пулюя

**КУЛЬТ-ОСВІТНЯ КОМПОНЕНТА В СФЕРІ УПРАВЛІННЯ
ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ВУЛЬГАРИЗМУ У ВЗАЄМВІДНОСИНАХ
ТА ПОШИРЕННЯ ФЕЙКІВ В ЗМІ АБО
ВАЖЕЛІ ПОСИЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В ДЕРЖАВІ**

Вступ або Актуальність проблематики. Загально відомо, що українська мова належить до наймелодійніших мов світу. Тим часом, в окремих регіонах України у більшій мірі культивується російська та, негласно пропагується, так званий, суржик. В силу відомих обставин, маємо приклади коли за публічне використання української, в окремих регіонах, від прихильників «общепонятного» та «русского міра» можна отримати штовхана у спину, по голові, і навіть... по зубах. Власне там, розквітає вульгаризм, кримінальний сленг, інші негативні мовні явища, які як іржа поширюються у виробничу та управлінські сфери. Виникає запитання, звідки така жорстокість, ненависть до українського? Може від тупості, обмеженості, невігластва, а може через відсутність ідеології?

Як показали соціологічні дослідження, - від названих чинників, та в першу чергу від «попустительства» відповідальних за це державних органів влади та органів місцевого самоврядування на місцях?

Літературний відступ: *У Західній Україні до московського «визволення» (1939 р) найстрашнішими, найприкрішими словами під час сварок були: «грім би тебе побив». Визволителі привнесли чи можливо «збагатили» нашу мову вульгаризмами у всіх сферах суспільного життя навіть у царині що стосується святого, - матері, яку словесно принижували при потребі і без потреби. Не випадково в СРСР виник анекдот про використання у ремонті машин, універсального інструментарію до якого належали лише молоток, зубило і ще там якась... «мать», яку згадували і вона... «згвалтована» дуже допомагала ремонтнику, коли з похмілля ремонтуючи авто, молотком вдаряв собі по...пальцях.*

Необхідно сказати, що насправді російська мова складає більшість лексики українського сленгу через те, що є другою за вжитком в Україні. Тому багато слів з російського сленгу перейшло до українського. Серед таких слів хочемо згадати: прикольно, кльово (чудово), класний (чудовий), кумарити, лох - жаргонний вислів, що означає простака, який дозволяє себе об-

манювати, потенційну жертву злочинця, парити (набридати), бабулесики (гроші), чувачок (людина), шарити (розуміти), пацан (хлопчик), офігеть (очманіти), і багато інших, які інколи мають не лише неоднозначне, а й непристойне, і навіть вульгарне та принизливе значення.

Довідково: *Вульгаризм (лат. vulgaris – брутальний, простий) – у стилістиці художнього мовлення – не прийняте національною літературною мовою, неправильне, побутове або іншомовне слово чи вираз.*

Вульгарні слова часто вживають письменники задля надання творові особливого, побутового колориту чи характеристики низького культурного рівня зображених у ньому персонажів. Подеколи притаманній певній літературній течії, як, наприклад, «котлярівщина» чи авангардизм. Вульгаризм спостерігається найчастіше в сатиричних та гумористичних жанрах, однак він трапляється і в ліричних творах.

Вживання вульгаризмів було характерною ознакою багатьох важких виробництв у тоталітарний період.

Крім цього, як відомо народження держави, посттоталітарного періоду, як правило, відбувається за волею людей і теж супроводжується розмаїтими негативними явищами інформаційного характеру серед яких пліткарство, поширення фейків, чуток ін., що є складовим елементом гібридної війни, яку розв'язали російські шовіністи. Успішність її розвитку, у значній мірі, залежить як від мудрості керівництва держави, так і від державної ідеології яку вона проводить, рівня свідомості населення, його професійних якостей, патріотичних переконань та порядності. Через те одні держави хоч і не великі та мають авторитет, силу і вплив на міжнародну спільноту. Інші в силу згаданих чинників хоч і великі та насичені протиріччями, розвиваються не ефективно.

Як відомо, вирішення проблем культ-освітнього характеру в сфері управління, як засобу попередження вульгаризму у взаємовідносинах та фейків в ЗМІ, сприяє підвищенню культурного рівня продуктивних

сил, посиленню економічної безпеки в державі й належить до компетенції спеціальних органів держави. Тим часом, соціологічні дослідження та опитування громадян, зокрема Західного регіону дозволяють, наприклад, роздумувати про те, якими фейками, плітками та чутками супроводжувалися президентські вибори.

При соціологічному вивченні дискусії з цієї теми вдалося встановити що серед громадян існує цілий ряд своєрідних сленгів. Насправді, три «Б» чомусь не переходять в три «П». Байдужість, бездарність, бандитизм не завжди трансформуються в патріотизм, професіоналізм, порядність. Частіше буває навпаки.

Наприклад, на даний час свідомо ігнорується, нівелюється і не виконується освітньо-виховна функція держави, яка могла би у значній мірі попереджувати негативний вплив вульгаризму, фейків та пліток на суспільство. Не відбувається формування державної ідеології, яка суттєво впливає на формування свідомісно-патріотичних показників розвитку молодого суспільства. Населення позбавленого оптимізму і ... перспективи... Учені стверджують, що у державах де відсутня ідеологічна робота число самогубств на 30% вище від тих держав, де люди мають надію на краще майбутнє.

Наші партійні, державні, громадські лідери і навіть окремі духівники, дуже далекі від самопожертви легендарного Мойсея, який протистояв дикунству і вивів свій народ з Єгипетської неволі.

Цей перехід затягнувся на роки і триває до сьогодні. Власне у нашій державі найяскравіше проявляються ці негативні якості суспільства. Як позбутись цих негативів?

В такому глибинному середовищі лицемірства, брехні, підступності для наведення порядку, Мойсея мабуть не потрібно, бо російська агресія не Єгипетська неволя. Достатньо лише організувати життя для народу за принципами: керівництво у державі – взірць гуманізму і культури, закон – кара, а політикам жити за принципом: обіцянки, зобов'язання – кримінальна відповідальність за їх не виконання. До речі майже за цими самими принципами виховують свійських тварин і звірів, за такими ж, але завуальованими принципами виховується високо свідоме суспільство. Порушив установлене правило чи закон – справедливо поніс покарання. Принципи зрозумілі. Зрозумілі наслідки. Та це лише вершина айсберга що таїться в українській суспільно-океанській товщі, де століттями триває боротьба добра і зла.

Таким чином поширення вульгаризму, фейків, розмаїтих пліток та чуток, не наближує нас до ЄС, а навпаки є небезпекою та не сприяє військово-політичній та економічній стабільності в Україні.

Зокрема фейки, чулки, пліткарство мають негативні економічні результати. Їх провокують акції протестів і непокори, які часто відбуваються не коректно, не логічно, необґрунтовано? Скажімо, чому розлючений натовп вимагаючи задоволення своїх вимог перекриває автомобільну дорогу чи залізницю? Чим завинили пасажери перед протестуючими? Чому терористи, які хочуть звернути увагу на свої проблеми беруть у заручники невинних людей? Чому в знак протесту відбувається публічне зрізування (бензопилою) у Києві громадсько-політичною течією «FEMEN» меморіального Хреста що був встановлений на пам'ять голодомору і політичних репресій? Чим і кому муляють очі

пам'ятні знаки безневинним мільйонним жертвам. Хто так хитро поширює вульгаризм, маніпулює фейками, плітками та чутками, для нагнітання напруги у суспільстві, кому це вигідно?

Хіба немає засобів впливу безпосередньо на вивуватців цього чи іншого лиха, явища, становища, антисоціальних, антисуспільних дій?

Багато з цих випадків, серед яких поява чуток, фейків та пліток пояснюється інформаційною необізнаністю, слабкою виховною роботою, відсутністю державної ідеології інше.

У функціях держави знаходять свій вираз і конкретизація її історичної сутності і соціальне призначення. (Вади в їх виконанні ведуть до виникнення негативних наслідків у суспільному житті, які на першому етапі провокують згадані акції протестів. Потім відбувається мобілізація реакційних до демократичних засад держави сил (п'ятої колони), побоюючись втрати контролю за процесами відбувається переорієнтація на рейки становлення тоталітарного режиму.

Довідково: фейк – це слово інімованого походження (від англійського *Fake*), що означає підробка, фальсифікація. Спершу даний термін почав вживатися в мережі інтернет, а потім почав широко використовуватись і у повсякденному житті (Інтернет ресурс).

Як відомо, фейк – це спеціально створена новина, подія чи журналістський матеріал, який містить неправдиву або перекручену інформацію, що дискримінує як певну людину чи групу осіб в очах аудиторії, так і цілого суспільства.

Фейки є різними за формами, методами передачі, змістом. За методом поширення фейки є: масмедійні фейки (які створюють спеціально для ЗМІ і через них поширюються) і мережеві чулки (коли поширюють чийсь видумку через соціальні мережі).

За формою: фотофейк, відеофейк і фейковий журналістський матеріал.

Довідково: чулка, плітка – це повідомлення, яке виходить від однієї або більше осіб, про деякі події, що не мають офіційного підтвердження, усно і передається в масі людей від однієї людини до іншої (Інтернет ресурс).

Власне вони, обставини висунули на перший план потребу перегляду існуючих підходів стосовно попередження вульгаризму, чуток, фейків, пліток в контексті, підвищення рівня економічної ін. В зв'язку з цим, існує потреба вивчення досвіду боротьби з цим явищем, аналізу літературних джерел з досліджуваної проблематики, розробки новітніх методологічних та методичних основ формування нової парадигми розвитку економічної безпеки держави з врахуванням цих, на перший погляд, маловажних чи другорядних чинників, які і обумовлюють актуальність та своєчасність проблематики.

Аналіз літературних джерел з досліджуваної проблематики. Вивчення організації культ-освітньої роботи у сфері управління, як засобу попередження вульгаризму, фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі показує, що ця сфера залишилася за полем зору не лише вітчизняних учених, а й відповідальних від держави осіб і служб. Найбільше «подвержена» цьому негативному явищу молодь. Вона завжди була і залишається дуже «падкою» на такі вульгаризми та нові, не цілком зрозумілі слова. То тут, то там чуємо: окей ...привіт чувак... Пацани, що скажеш такі собі молоді безтурботні люди. Одне слово, –

шантрапа... і т.п. При тому все частіше такі висловлювання чуємо з державних і публічних трибун.

Розвиток у культурі спілкування цих негативних процесів заставляє задуматись не лише науковців, а і всіх не байдужих людей.

З цікавістю дивлюся по програмі «1+1», нові експрес-уроки української в новому сезоні «Сніданку з 1+1», Олександра Авраменка (відбувається з понеділка по п'ятницю, щодня). В Інтернеті закликають: «Приєднуйтеся! З нами вивчати мову легко й цікаво!». З ним насправді вивчати мову легко й цікаво!

Тим часом набуття знань з української мови у середовищі де явно і неявно агентами впливу «російського світу» засівається, так званий, «інтернаціоналізм», - не просто.

Сучасна неоімперська геополітична доктрина, здійснює чергову спробу орієнтації російськомовного населення в Україні стосовно ідейних основ існування та розвитку суспільства через формування симбіозу сприйняття історичного минулого та перспективного бачення майбутнього в пошуку нової моделі ідеологічного наповнення національної ідеї нової... Росії. Цьому агресивному процесу в Україні необхідно активно протистояти всіма засобами.

У зв'язку з цим, необхідно системно позбуватися в т.ч. вульгаризмів, особливо тих, які принижують людську гідність, та які нам історично, системно і методично нав'язують прихильники печерного неоімперіалізму: «...какая різниця, на каком языкe, лиш би человек хороший бил...», а цей человек в «обіході» використовує слова, що пропагують погрози і знущання не лише над особистістю, а і над твоєю матір'ю. Історія України пам'ятає, це ще з часів татаро-монгольських набігів... Інколи нам підкидають, справді, як лохам, темній масі словечка якими маніпулюючи принижуюмо себе і свій народ. Хотілось би відчутти у цій сфері культурного розвитку більш дієву роботу міністерств культури, освіти, державних органів влади, та місцевого самоврядування, духовенства, громадськості ін.

Вірус вульгаризму, невігластва видалити дуже не просто, що прослідковується у «письменницько-журналістських» спробах Надії Савченко. Потрібно сказати, що пише вона «нормально», і могла б отримати добрі оцінки читачів за свою творчу працю, якби не використовувала у своїй мові солдафонський жаргон, чим принизила не лише у собі жінку, а й українську культуру.

Тим часом давайте розглянемо лише окремі перлини українського молодіжного сленгу в т.ч. і ті слова які згадували раніше.

Довідково: Згідно з Вікісловником, - «пацан» хлопчик, дитина чоловічої статі. Гопник представник прошарку російської молоді, близькою до кримінального віміру. Пацан (англ. The Kid). В даний час чомусь набуває популярності. Надійний пацан. Геройський сенс: пацан шо надо! Наприклад: Ніштячний пацан. Хоча насправді походить від слова «поц», що означає на івриті буквально маленький (недорозвинутий) дітородний орган у чоловіків (Словник сучасної лексики, жаргону і сленгу).

Тим часом, розвиваючи власне єврейську версію «Пацан» - як маленького «поца», ймовірно, це найпоширеніша і найбільш образлива для справжніх парубків версія. І до неї схиляється більшість лінгвістів. Хто не знає, слово «поц», найпоширеніша лайка в єврейському середовищі Східної Європи. З іврити воно перекладається як «статевий член». Відповідно, слово

«поцан» (яке потім перетворилося в «пацан») означає недорозвинений дітородний орган. Термін цей завдяки представникам одеського кримінального світу нібито поширився по СРСР. Від тоді у кримінальному середовищі стали називати молодих, недосвідчених злодіїв та безпритульників, а сьогодні це надійні, невтомні, дієві... одне слово пацани.

Наступним найвідомішим сленговим висловлюванням розмовної мови, є слово «Чувак». Сучасна молодь вживає цей термін для позначення чоловічого і жіночого «Чувіха» населення. Не впевнений чи хто колись замислювався про його суть. Тим часом існує кілька варіантів походження цього слова.

Довідково: Чувак (англ. dude) - розмовний сленг, що означає «молодий чоловік», «парубок», «юнак». Неформальне звернення до особи чоловічої статі з позитивним відтінком, популярне в молодіжному оточенні. Відповідною формою жіночого роду є «чувіха».

Перший варіант. Дослідники припускають, що це слово виникло в 60-х роках 20 ст. Це слово було запозичене від циганського слова "cavo" що в перекладі означає «свій хлопець». Немає ніякого сумніву, що циганські слова і мовні звороти увійшли не тільки в російську культуру, а й в культуру багатьох інших країн. В англомовних країнах слово «chav» перекладається, як «хлопець з вулиці». Якщо ми подивимося в англо-російський словник, то там можна знайти переклад терміна «chav», як «гопник». Оскільки безліч циган мігрувало до Іспанії, то і там циганська мова залишила безліч слідів. Наприклад слово "chaval" перекладається як «хлопчик».

Другий варіант. Є думка, що поняття «Чувак» походить від слова «chew», яке було запозичене з англійської мови і означає "хіпі". Дослівно термін "chew" можна перевести, як «жувати». Це натяк, на те, що «хіпі» були великі любителі пожувати «жувальну гумку». Саме в 60-ті роки жувальна гумка стала швидко набирати популярність в молодіжному середовищі.

Третій варіант. Є ще версія, що термін «Чуваки» бере свій початок від слова чуваші, тобто від корінного населення Чувашії. Безумовно версій виникнення терміна «Чувак» сила-силенна, що не виключає шулерства на цій темі.

Виявляється, що є ще й інший переклад, про який чомусь ніхто не хоче згадати. Виявляється, що чувак - це у перекладі, знову ж таки з іврити, не що інше як кастрований баран! Кастрований кін - (рос.- мерин), бик - віл, кабан - російською боров, а українською свиня, півень - каплун, а курка (можна і так) - пулярка (Інтернет ресурс).

До речі, що означає слово «шулер», що більш дотично до економіки та управління? Якщо ви вивчали іноземну мову, то напевно були вражені не тим, як будуються чужі словосполучення і речення, нюансами вимови, а тим, що ви можете зустріти велику кількість слів, які ви знаєте з власної мови. Наприклад, якщо ви знаєте німецьку, то вам відомий термін «schuler», вимовляється як «шулер», що в перекладі на українську мову означає «школяр». Викликає безсумнівну здивування, чому таке звичайне, а б навіть сказав наївне слово, в російській розмовній мові має зовсім інший зміст.

Справа в тому, що слово «Шулер» до німецької мови не має ніякого відношення. Цей термін був запозичений з польської розмовної мови в 19 столітті.

Поляки словом «szuler» називали карткового шахрая. Дослідники так само висловлюють ще одну версію походження терміна «Шулер». На їхню думку це поняття було запозичене з чеської мови «ula», що в перекладі на російську означає «обманщик».

Олександр Авраменко закликає: Зберігаймо у чистоті українську мову. Ми додамо: «Чисто не там, де прибирають, а там де не сміять». Уникаймо покручів, відмовляймося від вживання пропонованого нам сміття. Розмовляймо нашою, рідною, мелодійною, хай слухають і заздять нам, бо не мають такої як ми, а може ви не українці, а поцани, чуваки і шулери, що лінується згадати хто ви і з якого кореня пішли?

Практичне оцінювання означеної проблематики в науковій літературі розглядаються не лише через призму стабільної ситуації в політичній, економічній, військовій та інших сферах, а і контексті організації розмаїтих фейків поширенню пліток у контексті антидержавних змов. Власне міркування з цієї теми зумовило застосування нарративних підходів до цієї теми.

Довідково: *Наратив: (англ.) Осмислення суспільних явищ, процесів, роздумування над ними та розповідь про них.*

Розвиток у культурі спілкування цих негативних процесів заставляє задуматись не лише управлінців, а і всіх не байдужих людей.

Отже, питання пошуку шляхів попередження вульгаризму, поширення чуток, пліток та фейкової інформації що негативно позначається на ефективності виробництва, фінансовій стійкості, психологічній стабільності громадян України, діяльності господарських суб'єктів. Необхідно відзначити що ця проблематика частково висвітлена в працях українських і закордонних учених. Зокрема дослідженню теорії економічної безпеки, інституціональних аспектів економічної безпеки присвячено праці вітчизняних вчених: О. Барановського, Ю. Бараша, І.Бінько, Т. Васильєва, О. Вівчар, О. Власюка, В. Геєця, О. Гненного, Л. Голлової, А.Гречко, А.Гриценка, В.Диканя, М. Єрмошенка, Я. Жаліло, В. Компанійця, Л. Малюта, А. Момота, В. Мунтіяна, С. Мямліна, І. Назаренка, А. Олійника, Г. Пастернак-Таранушенка, О. Пасхавера, Д. Прейгера, П. Пригунова, О. Пшінько, І. Рекуна, В. Сичова, З. Стаховяка, О. Сороківська, Г. Сукрушева, В. Тарасевича, А. Ткача, К. Утенкова, В. Франчука, А. Шастітко, В. Шлемко В. Якубенка та інших.

Серед зарубіжних вчених дослідженню цієї категорії приділяється увага у роботах О. Вільямсона, О. Іванова, М. Кастелса, Р. Коуза, Д. Норта, Є. Олейникова, Р. Седегова, Е. Тоффлера, Ф. Фукуями, Д. Ходжсона та інших [1-17].

Тим часом проблематика впровадження культ-освітньої компоненти в сферу управління, як засобу попередження вульгаризму і фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі, як чинника порушення суспільного спокою та розхитування суспільства і послаблення національної економіки залишилася за полем зору згаданих науковців.

Мета та завдання статті. Метою статті є соціологічне дослідження культ-освітньої компоненти в сфері управління, як засобу попередження вульгаризмів, фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі, використання на сучасному етапі як чинника підвищення національної безпеки. Розроблення, теоретико-методичних підходів та практичних рекомендацій щодо попередження вульгаризму, поширення

чуток, пліток, фейкової інформації, за рахунок цього посилення розвитку системи національної безпеки держави.

Відповідно до зазначеної мети поставлено такі завдання:

- уточнити теоретичні положення щодо сутності понять: культ-освітньої компоненти в сфері управління, як засобу попередження фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі, у ланцюзі: «економічна безпека», «ідеологічна безпека», «національна безпека»;

- удосконалити інституціональну матрицю впровадження культ-освітньої компоненти в сферу управління, як засобу попередження фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі, розвитку безпекової компоненти держави та визначити у ній місце;

- сформулювати та розкрити зміст інституціональної парадигми розвитку культ - освітньої компоненти в сфері управління, як засобу попередження фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі, національної безпеки з врахуванням цих негативних явищ;

- розвинути методологічний дискурс генези претворень в державній ідеології та її вплив на підвищення рівня відповідальності за економічну безпеку;

- розробити науково-методичний підхід до оцінки загроз національній безпеці від означених чинників;

- визначити стратегічні напрями боротьби з цими моментами, безпечного розвитку України та проаналізувати її рівень;

- сприяти розробці та теоретичному обґрунтуванню моделі адаптації інформаційних технологій України до стандартів Європейського Союзу та формуванню ідеологічної концепції стратегічного управління системою національної безпеки;

- удосконалити діючі інститути безпеки і доповнити правила національної безпеки держави переліком заходів з нейтралізації фейків, пліток та чуток попередження вульгаризмів;

- сформувати модель ефективного застосування сучасних інформаційних засобів за рахунок впровадження розроблених інтегральних показників;

- удосконалити методичний підхід та обґрунтувати систему показників інтегрального оцінювання рівня національної безпеки з врахуванням згадуваних чинників;

- удосконалити систему управління інформаційного забезпечення з врахуванням координації діяльності підприємств формуючих інформаційні технології.

Виклад основних положень статті. Треба визнати, що на даний час інформаційний простір з Півночі та Сходу наповнюється в основному антиукраїнською пропагандою. Для чого широко використовуються не лише фейки, а й елементарне поширення серед населення розмаїтих негативних чуток та пліток. Спровоковані, цими засобами конфлікти з сусідами, що тільки почали налагоджуватися рецидивно з ініціативи Росії виникають знову і знову.

Можливо, на перший погляд, так, але насправді, байдужість, бездарність, бандитизм є не лише інструментом досягнення шизофренічних цілей регіональних та світових верховод, а і малоосвічених українських громадян. Нова хвиля хворих шизофренією верховод та схиблених на цьому істориків і політиків навівали народові їх геніальність та таланти... Тут, як

приклад, жорстоких дій кровавих загарбників, варто привести «талановитих» «собірателей» російських земель, які нині верховодять на Донеччині та Луганщині...

Час усьому лік. Немає сьогодні могутності народу, чи навіть культурної цивілізації майя, нема і їх загарбників іспанських конкістадорів.

Нині Україна вступила у новий, оригінальний етап свого розвитку. Випробувати себе хочуть молоді політики.

Великий глобальний псевдо патріот Росії, В. Путін який майже нічого не зробив для цивілізованості Росії, словом і ділом, підступністю і брехнею шкодить нескореній Україні, поливає її дьогтем і власною жовчю, за прагнення до свободи та своєї незалежності, раптом заявив що в нашій державі панує антисемітизм, відбувається ущемлення рускоязичних і ще всяка інша маячня.

Звичайно що його дії можна трактувати по різному. Російський народ усвідомлює що він великий, а йому брехливі ЗМІ ще навіюють розуміння, що Путін агресією до України хоче зробити його ще більшим. При тому вбиваючи українців та рускоязичних на Сході він хоче відтворити історичну справедливість, повернути в (гром. висл.) імперське стойло «зблудших» українців. Насправді, за цими примітивними діями, він хоче відвернути увагу знедолених росіян від результатів бездарного керівництва, прикрити агресивними діями російську бід.

Серед громадськості існує переконання, що Америка (США) хоче виконати свої гарантійні зобов'язання перед Україною за те, що вона сердечна ядерно роззбробілася, а Росія навпаки, хоче підступно заволодіти «братньою» територією і чужим, але у минулому покірним, працьовитим, інтелектуально активним «братнім» народом, який її завжди підживлював інтелектуально. Для цього Росія не знайшла кращого приводу, як визволити від Бандерівців російськомовне населення. Ця іронія не всім і не завжди є зрозумілою не лише Європі, а навіть і самим росіянам.

Апетит зростає підчас їди. Політичні пристрасті розпалюються! Російські дипломати шляхом підкупу та використання інших засобів будять і мусують давно забути міждержавні територіальні, мовні та політичні інтриги з сусідами поляками, угорцями, євреями і т.д. і т.п.

Гібридними засобами, фейками, плітками та чутками агресор на мовному ґрунті прагне поляризувати українське суспільство, розпалити міжнаціональні протиріччя між українцями та угорцями чи венграми в одному регіоні. В іншому з поляками, ще в іншому хотілося щоб іскорка пройшла між татарами (та вони виявилися мудрішими, ніж про них думали агресори). А в центрі було б добре щоб вогнище ненависті виникло ще й до євреїв. Насправді останні нині дуже яскраво засвітилися у керівництві держави. Та коли їх не було в Україні??? І де їх не було за історію людства. За їх участі розквітали і гинули держави. І в кожному випадку вони гинули і відроджувалися. Тисячолітні процвіта відбувалися, але історія не зупинялася і нічого та нікого не вчила.

Колись журналіст Гонгадзе за опубліковану думку про те, що хтось хоче зробити Україну успішною державою з 20-ти мільйонами рабів – аграрників у яких хитромудро видурять землю, - поплатився життям.

Його хтось покарав смертю, а народу, нав'язали думку про якісь побутові причини його смерті. Чому?

Довідково: Термін «теорія змови» може бути просто нейтральним описом припущення про існування змови. Однак «теорія змови» або «конспірологічна теорія» також використовується для визначення жанру оповіді з великою кількістю аргументів (не обов'язково пов'язаних між собою) щодо існування великих суспільно і політично вагомих змов.

Більшість конспірологічних теорій, ймовірно, є хибними і не мають достатніх надійних доказів, щоб сприймати їх серйозно. Це піднімає цікаве питання про механізми їх виникнення і розповсюдження в поп-культурі. Соціологи, психологи й експерти фольклору займалися пошуком відповіді на це питання починаючи з 1960-х років, коли вбивство президента США Джона Ф. Кеннеді породило безпрецедентну кількість чуток [6-7].

Щоправда, проти фейку з євреями, народ запротестував, - який антисемітизм? У нас навпаки, он подивіться, і світ подивився, побачив і навіть почув. Відомий бізнесмен, єврей на весь світ назвав В. Путіна дурнем, при тому російською мовою. В свою чергу російськомовні громадяни України вражені таким віроломством стали на кордоні з підступною державою – агресором захищати свій народ від наруги. Інші самостійно організували самооборону, при тому досить успішну.

Колишній Президент України Петро Порошенко до останніх днів із-за коректності не наважувався «дружно» державу назвати агресором, але після успішного опору агресору, у багатьох випадках, добровольцями та волонтерами, заявив: не дозволю мати в регіонах «власних, самостійних армій». Як результат почала відроджуватися офіційна армія, яка стала його гордістю.

Насправді, мабуть не вірив що сусідньому народу (а може у результаті відсутності державної ідеології, – власному!) можна так затуманити голову що він заради збільшення своєї величі, спровокує, так звану, визвольну місію і посуне на хохлів (гром. думка). З великими хочуть воз'єднуватися, а не втікати від них, як від скажених. Росія велика за територіальними масштабами, за масштабами своєї підступності, за масштабами байдужості до якості життя свого народу, за масштабами ігнорування норм і правил міжнародних співвідносин.

Громадськість має своє спостереження за тим, що відбувається. Її цікавлять питання чому Президент Порошенко не здивувався таким швидким «обрахуванням» голосів та їх результатами. Його доброзичливість не мала меж: «стадіон так стадіон», його поведінка демонструє: я знаю кінцеві результати виборів, все іде по плану!

Може це результат якраз відсутності державної ідеології та бездіяльності гуманітарних міністерств України, а може силовиків? Хоча, які вони силовики, якщо не забезпечують оборони держави, захисту громадянина, справедливості у суспільстві.

Там де великі гроші там місця для моралі, порядності, практично не залишається. Нині вже не фейками, не плітками, а власне об'єктивною наглядністю є ці своєрідні вавилони, садиби – замки наших можновладців, не лише навколо Києва, а й у містах та обласних центрах, численні квартири, дорогущі авто. При тому має місце придбання нерухомості майже по цілому світу на екзотичних островах ін.

Публіцистичний відступ: ...а що робити коли необгрунтовано, на очах всього народу платять премії і заробітні плати у мільйонах гривень... щомісячно. Куди їх дівати? Звичайно що вивозити за кордон! Бо тут, на місці в Україні можуть наступити зміни і ... можуть відібрати. Простолюдинам легше, пару тисяч гривень, – на хліб і воду можна без гризоти витратити. Дивно, що це відбувається при свідомому сприйнятті відомої істини що з собою на цей світ нічого не візьмеш. На всі життя, всіх своїх потомків не запасешся, "... ти порох, – і до пороху повернешся...

Для розробки заходів з попередження негативного впливу культ-освітньої компоненти в сферу управління, як засобу попередження фейків в ЗМІ та посилення економічної безпеки в державі, необхідно знати систему їх реалізації. Для цього скористаємося працею Лідії Орбан-Лембрик [10], яка у своїй роботі навела, так звану, класифікацію чуток (рахуй пліток), які навіюють апатичні настрої. За експресивним параметром вона виділяє їх такі типи:

- Чутка-бажання. Мета такої чутки полягає у тому, щоб викликати певне розчарування з приводу того, що було замислено. Має дві функції, з одного боку, він відповідає побажанням людей, і тому підтримує тонус їх соціального існування, з іншого боку, такі чутки деморалізують населення, створюючи завищені очікування.

- Чутка-страховище. Переважно там, де зазвичай панує тривога, страх, невдоволення власним низьким статусом тощо. Дуже шкодить індивіду у виконанні своєї соціальної ролі. Зазвичай чутки такого типу виникають в періоди соціальної напруги. Особливого поширення такі чутки набувають у ситуаціях складних соціальних і політичних реформ, зміни влади, режиму або соціально-політичної системи в цілому. У таких ситуаціях з'являється обмежений набір сюжетів, які виступають у ролі лякаючих чуток. Деякі з них видозмінюються залежно від культурних, релігійних чи національних традицій, але основна частина залишається практично незмінною.

- Агресивна чутка. Спрямована на те, щоб настроїти індивіда на агресивні вчинки. Це деякою мірою є продовження чуток-страховищ. Ця чутка не просто викликає негативні настрої і стани, що відображають небажані очікування аудиторії, а конкретно спрямована на стимулювання агресивного емоційного стану та поведінкової «відповіді», жорсткої агресивної дії. Це можуть бути як міжгрупові, міжетнічні та між-національні конфлікти.

Як відомо, інформаційний характер чуток, пліток та фейків поділяється на: Абсолютно недостовірні; Недостовірні з елементами правдоподібності; Достовірні чутки з елементами неправдоподібності; Правдоподібні.

Фейки, плітки та чутки не можуть повністю бути достовірними, бо інформація завжди має свою мету, розрахована на певну аудиторію та зазнає змін від того, хто її викладає і поширює.

Фейки, плітки, чутки поділяються за силою впливу на такі: що розраховані на групу думку; які викликають поодинокі чи масові антигромадські настрої; та такі, що руйнують зв'язки між особами і групами.

За цією класифікацією ми можемо побачити як саме чутка, фейк чи плітка впливає та стосунки між

індивідами, тобто якщо фейк, чутка чи плітка є негативною, вона може руйнувати зв'язки у групі. Та чутка яка не несе в собі ніякого емоційного характеру, ніяким чином не вплине на групу.

За виникненням фейки, плітки, чутки поділяються на стихійні, тобто ті, які виникли самостійно без логічної причини, спонтанно; навмисне сфабриковані, ті, які навмисне були створені для досягнення певної мети.

У результаті найчастіше ті плітки, які були створені шпугно, найчастіше поширюються у групі, і можуть негативно вплинути на неї.

За обсягом поширення фейки, плітки поширюються на малу кількість людей (групу), та так і на велику аудиторію [10].

Акт передавання інформації та її циркуляції ясно показує, що може бути хоча б два індивіди, які взаємодіють між собою, тим самим передаючи так звану конфіденційну інформацію. Пояснити це можна так: той, хто отримував інформацію в свою чергу відповідає тому, хто її надавав і в результаті вони взаємодіють між собою тим самим створюючи її.

Також можна виділити двосторонню взаємодію, яка може бути короткочасною або довгостроковою. Короткочасна це та, яка швидко забувається та майже не має ніяких наслідків. Інша ж взаємодія може бути пов'язана з такими характеристиками як антагоністські та солідаристські. Під антагоністськими ми можемо розуміти як таку, яка здійснює протилежну дію (в приклад можна навести те, коли людина (А) говорить якусь плітку про людину (Б), в результаті, людина (Б) говорить, що ця інформація про нього недостовірна і також говорить якусь нову плітку про людину (А).

За інтенсивністю циркуляції фейки, плітки поділяють на продуктивні та непродуктивні.

«Інтенсивність циркуляції чуток, фейку, плітки прямо пропорційна інтересу аудиторії до теми і протилежно пропорційна кількості офіційних повідомлень на даний момент та ступеня довіри до джерела повідомлення. Це твердження стосується лише змістових умов виникнення і поширення чуток. Щодо функціональних мотивів, то циркуляція чуток полегшує міжособистісні контакти, дає їм додатковий імпульс».

За вірогідністю виникнення фейки, плітки, чутка несе у собі хибну інформацію, то вірогідність того, що вона виникне буде високою.

У відповідності з соціальними елементами системи взаємодії П. Сорокін у своїй роботі зазначає, що є ще один підхід до розуміння пліток, він є більш вільний від ідеологічних стереотипів. Тому він класифікує чутки в залежності:

- Від кількості і якості взаємодіючих індивідів;
- Від характеру актів;
- Від характеру провідників.

В свою чергу у залежності від їх якості Ольшанський [9], навів такі приклади:

- чоловіки більше, ніж жінки, схильні виробляти, поширювати і приймати такий вид чуток, як політичні новини (офіційні й неофіційні);
- жінки - пов'язані з зростанням цін, сімейним життям, суперництвом, ревностями;
- молодь постійно обмінюється відомостями про популярних спортсменів, акторів, «зірочок» естради;

- старі люди – про розміри пенсій, нові ліки, до-
лях оточуючих тощо.

Саме оці подібності та відмінності, мають най-
більший вплив на характер виду комунікації.

На даний час наукою визначено фундаментальні
умови, збіг яких робить можливим виникнення плі-
ток, чуток і т.п. серед яких:

- наявність інтересу масової аудиторії до певної
проблеми, висока актуальність даної проблеми та її
зв'язок з життєвими потребами людей. Цікава інфор-
мація має багато шансів бути підхопленою і передава-
тися як плітка, якщо плітка викликає інтерес та може
налічувати в собі певні потреби які заохочують лю-
дину, то буде попит у суспільстві;

- незадоволеність відповідних потреб. Життя саме
повинно породжувати потребу в інформації на деяку
тему. Вона повинна бути високоактуальною, тобто
зовсім незадоволеною. За такої умови майже будь-яке
повідомлення буде заповнювати виниклий інформа-
ційний вакуум і відповідно, користуватися успіхом,
передаючись і в вигляді плітки. Відчуття ж незадоволе-
ності і зацікавленості виникає у людей в двох випад-
ках. Або це різноманітна відсутність інформації на
дану тему взагалі, або ж це така ситуація, в якій наявна
інформація не представляється аудиторії надійною.

Виявлено що у процесі гібридної війни, інших
агресивних дій вульгаризм, плітки, чулки та фейки під
час передавання можуть переносити розмаїті транс-
формації серед яких: згладжування - коли деякі деталі
упускаються і в результаті ця інформація може бути
упущена незначима тим, хто її отримав; загострення –
утворюються нові деталі, які насправді не були при-
сутні початково, у цьому випадку ця інформація є зна-
чно цікавішою для отримувачів; – уподібнення – від-
бувається наближення початкового слуху до психоло-
гічних, культурних, етнічних особливостей отримувачів [9].

Наявність означеної інформації дозволяє виявити
найважливіші ознаки розвитку трансформаційно-руй-
нівних процесів у державі, сформувати концепцію ор-
ганізаційного механізму виникнення трансформа-
ційно-руйнівних (виробничих) та деградаційних (сві-
домісних) їх проявів та попередження негативних від-
них наслідків.

Без особливих зусиль можна виявити ознаки або
передумови розвитку трансформаційно-руйнівних
і деградаційних процесів у державі спричинених у ба-
гатьох випадках, поширенням вульгаризмів, фейків,
пліток які поширюються:

– через засоби масової інформації нав'язування
фальшивих пріоритетів;

– призначення на відповідальні державні посади
не за ознаками професійності, порядності, патріотич-
ності, а за партійними переконаннями, кумівство і т.п.

– ослаблення контролю та відповідальності за ре-
зультати не компетентного управління;

– акцентування уваги на розвиток певних нега-
тивних суспільних процесів і явищ, нав'язування сум-
нівних, необґрунтованих процесів ін... [2].

Характерні ознаки проявів трансформаційно-
руйнівних і деградаційних процесів у державі і зо-
крема: спотворення основоположних функцій дер-
жави серед яких управлінська, виховна, юридично-
правова, соціально-захисна, оборонна та ін., які здій-
снюються певними механізмами і засобами; нівелю-

вання провідних функцій держави та визнання її від-
повідальним органом виховної функції серед насе-
лення; посилення у випадку прояву негативних явищ
на ще більшій негативі що мають місце закордоном;
провокування (за прикладом найближчих сусідів) без-
глузких процесів. Наприклад згадуване раніше пуб-
лічне зрізування (бензопилою) у Києві політичною те-
чєю «Фемен» меморіального Хреста що був встанов-
лений на пам'ять голодомору і політичних репресій.

Аналізуючи дії Москви можемо виявити декілька
напрямів використання вульгаризмівфейків, чуток та
пліток їх підступно агресивної діяльності. Крім прямої
агресії у Криму та на Сході, агресор всіма засобами
старається розхитати суспільну нестабільність і наді-
ється на те, що спровоковані конфлікти переростуть у
громадянську війну. Ворог на захоплених землях на-
носить непоправної шкоди виробництву (з окупованої
території вивозять (безсовісно крадуть) суб'єкти гос-
подарювання, руйнують виробництво, дороги, мости,
житло). Своїми фейковими втручаннями в Інтернет,
забруднюють інформаційний простір, до речі, не лише
держави, а і в глобальному масштабі. Здійснюють ди-
версії у фінансовій та банківсько-кредитній системі,
продають свої енергоресурси одним (щоб здобути при-
хильність) задармо, іншим по завищених цінах ін. і,
тим самим ще більше викликають до своїх дій непо-
розуміння і навіть ненависть.

Висновки. Отже, шляхи попередження трансфор-
маційно-руйнівних і деградаційних процесів у державі,
попередження вульгаризму, викоренення фейків,
пліткарства активізації виходу суспільства з кризової
ситуації повинні передбачати удосконалення управ-
ління державою, пошук державної ідеї заради якої не
лише політики, держслужбовці, а і більшість насе-
лення було готове безоглядно-патріотично підтри-
мати, вироблення прогнозів та планів розвитку націо-
нальної господарки як на поточний період, так і на
перспективу. Виконавчі органи повинні запропону-
вати організаційно-економічні механізми їх реалізації
та провайдингу. Така багатопланова мета повинна пе-
редбачати формування відповідного підґрунтя що за-
безпечується реалізацією наступних задач:

– зміною виборчої системи у Верховну Раду з та-
ким розрахунком щоб у керівництві державою, зако-
нодавчих та виконавчих органах були патріотичні,
професійні та порядні висококваліфіковані предст-
авники всіх верств, галузей і прошарків суспільства;

– виробленням державної ідеології та розгор-
тання її пропаганди;

– розробкою і впровадженням інституційних за-
сад формування Економічної Конституції України яка
передбачатиме контроль та відповідальність за відпо-
відність державній стратегії розвитку економіки;

– впровадженням повного регіонального розра-
хунку адміністративно-територіальних одиниць дер-
жави що розв'яже на місцях руки підприємцям для
проявлення творчої ініціативи у використанні місце-
вих ресурсів [2].

Наявність негативних ознак процесу (облік чин-
ників), що призводять чи до трансформаційно-руй-
нівних і деградаційних процесів дозволяє встановити
динаміку процесу та вживати відповідних управлін-
ських заходів для попередження негативних наслідків.

Як показало вивчення, бур'ян з поля можна ви-
вести, та якщо добрий сусід під різними приводами

і без них, явно і тайно, вдень і вночі закидає його у чужий город, - це зробити неможливо.

Отже розв'язання проблеми попередження вульгаризму, пліток, чуток та фейків як одного з напрямів розвитку національної безпеки в умовах гібридної війни сприятиме не лише стабільності економіки, а і забезпеченню спокою у суспільстві. Соціологічні узагальнення та пропозиції виконано у контексті активізації державотворення у рамках її функцій.

Здійснення функцій держави у цій сфері життєдіяльності має постійний, систематичний характер і відбувається протягом всього часу існування об'єктивно та відповідно обумовлених завдань, що стоять перед державою тобто нашою незалежною Україною. Реалізація функцій залежить від ряду чинників серед яких значний вплив має визначення державної лінії розвитку держави, яку виконує безпосереднє її керівництво.

За сферами діяльності держави її основні функції поділяються на: - внутрішні функції, що здійснюються в межах даної держави і в яких виявляється її внутрішня політика. Внутрішні функції держави здійснюються в політичній, економічній, екологічній, забезпеченні та охороні прав і свобод людини, культурній, виховній, освітній, науковій, спортивній і пропагандистській, соціальній сферах, підтримки громадського порядку та ін:

Зовнішні функції, що забезпечують здійснення її зовнішньої політики.

Основними формами здійснення функцій держави є правові та фактичні (організаційні) форми. Головними правовими формами здійснення функцій держави є: правотворча, правозастосовна, правоохоронна, контрольна-наглядова інтерпретаційно-правова, управлінська та засновницька діяльність.

Таким чином, для глибокого і всебічного аналізу виконання будь-якої функції держави, а особливо освітньо-виховної, слід розглядати в контексті змісту, форми і методів здійснення відповідного напрямку державної діяльності.

З метою попередження вульгаризму, фейків, пліток за рахунок інформаційної невизначеності, підвищення рівня якості інформаційного забезпечення доцільно сформулювати модель ефективного застосування сучасних інформаційних технологій, що включає розвинуту систему управління інформацією та методи оцінки фактичного та оптимального фінансово-економічного стану з використанням розроблених інтегральних показників; нові засоби моніторингу і діагностики економічної безпеки підприємств.

Список використаної літератури

1. Андрушків Б.М., Кузьмін О.Є. *Основи менеджменту: методологічні положення та прикладні механізми*: підручник для студентів та викладачів економічних спеціальностей вищих і середніх спеціальних навчальних закладів, системи підвищення кваліфікації. Тернопіль: Лілея, 1997. 292 с.
2. Андрушків Б., Романська І. Маргіналізація і глобальні небезпеки економіки. Матеріали 15-ї наукової конференції Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя, 14-15 груд. 2011 р. Тернопіль: ТНТУ, 2011. С. 247.
3. Вівчар О.І. *Управління економічною безпекою підприємств: соціогуманітарні контексти*. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2018. 474 с.

4. Герасименко Р. Факт-чекінг для журналіста: соцмережі та „вкиди” як перевірка на професійність. *ejo Європейська журналістська обсерваторія*. URL: <http://ua.ejo-online.eu/2065/етика-та-якість/факт-чекінг-для-журналіста-соцмережі?print=print>.

5. Горбань Н. Інформаційна війна триває. Топ-5 фейків про Львів. Твоє місто. URL: http://tvoemisto.tv/news/informatsiyna_viyuna_tryvaie_top5_feykiv_pro_lvi...

6. Дмитро Шевчук. До теорії «теорії змови». *Часопис «І»*. 2009. Ч. 54.

7. Що таке «теорії змови» та чому в них вірять? 20.05.2013. URL: zbguc.eu.

8. Латынов В. В. Слухи: социальные функции и условия появления. 1995.

9. Ольшанский Д. В. Политическая психология. *Классификация слухов*. Москва, 2002.

10. Орбан — Лембрик Л. Чутки як соціально-психологічне явище. *Соціальна психологія: наук. журнал / голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський*. 2004. № 3 (5). С. 47-62.

11. Назаров М. М. Массовая коммуникация в современном мире: методология анализа и практика исследований. Москва: Эдиториал УРСС, 2002.

12. Рекун І.І. Інституціональна зміна парадигми економічної безпеки. *Інституціональний вектор економічного розвитку / Institutional Vector of Economic Development*: збірник наукових праць МІДМУ «КПУ». Мелітополь: Вид-во КПУ, 2016. Вип. 8 (2). С. 57-65.

13. Рекун І.І. Концептуальні засади економічної безпеки підприємств залізничного транспорту. *Екологія — філософія існування людства*: зб. наук. праць учасників III Міжнародної наук.-практ. конф. (Мелітополь, 26 травня 2016 р.) / за заг. ред. М.М. Радевої. Мелітополь: ТОВ «Колор Принт», 2016. С. 69-71.

14. Рекун І.І. Основні категорії стану економічної безпеки. *Інституціональні перетворення в суспільстві: світовий досвід і українська реальність*: матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Мелітополь, 13-14 вересня 2013 р.) / за заг. ред. А.А. Ткача, Радевої М.М. Мелітополь: МІДМУ «КПУ», 2013. С. 33-34.

15. Сороківська О.А. *Управління економічною безпекою підприємств малого бізнесу в умовах конфліктних ситуацій: інноваційні підходи*: монографія. Тернопіль : ФОП Паляниця В.А., 2016. 382 с.

16. Франчук В. І. *Теоретико-методологічні засади економічної безпеки акціонерних товариств*: монографія. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2015. 400 с.

17. Франчук В. І. *Корпоративна безпека: теоретичні засади*: монографія. Львів: Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2009. 176 с.

References

1. Andrushkiv B.M., Kuzmin O.Ye. (1997). *Osnovy menedzhmentu: metodolohichni polozhennia ta prykladni mekhanizmy* [Fundamentals of management: methodological provisions and applied mechanisms]. Ternopil, Lileia [in Ukrainian].
2. Andrushkiv B., Romanska I. (2011). *Marhinalizatsiia i hlobalni nebezpeky ekonomiky* [Marginalization and global dangers of the economy]. *Proceedings of the 15th Scientific Conference of Ternopil Ivan Pulyuy National Technical University*, December 14-15. Ternopil, TNTU [in Ukrainian].

3. Vivchar O.I. (2018). Upravlinnia ekonomichnoi bezpekoiu pidpriemstv: sotsiohumanitarni konteksty [Enterprise economic security management: socio-humanitarian contexts]. Ternopil, FOP Palianytsia V.A. [in Ukrainian].

4. Herasymenko R. Fakt-chekinh dlia zhurnalista: sotsmerezhi ta „vkydy” yak perevirka na profesiinist [Fact-checking for a journalist: social networks and "throw-ins" as a test of professionalism]. *ejo Yevropeiska zhurnalistska observatoriia – ejo European Journalist Observatory*. Retrieved from <http://ua.ejo-online.eu/2065/етика-та-як-ість/факт-чекінг-для-журналіста-соцмережі?print=print> [in Ukrainian].

5. Horban N. Informatsiina viina tryvaie. Top-5 fektiv pro Lviv [The information war continues. Top 5 fakes about Lviv]. *Tvoie misto – Your city*. Retrieved from http://tvoemisto.tv/news/informatsiyna_viyana_tryvaie_top5_feyktiv_pro_lviv... [in Ukrainian].

6. Dmytro Shevchuk. (2009). Do teorii «teorii zmovy» [To the theory of "conspiracy theories"]. *Chasopys «Yi» – The Independent cultural journal "Yi"*, P. 54 [in Ukrainian].

7. Shcho take «teorii zmovy» ta chomu v nykh viriat? [What is Conspiracy Theory and Why Do They Believe It?]. 20.05.2013. Retrieved from zbruc.eu.

8. Latynov V. V. (1995). Slukhi: sotsial'nyye funktsii i usloviya poyavleniya [Rumors: social functions and conditions of occurrence] [in Russian].

9. Ol'shanskiy D. V. (2002). Politicheskaya psikhologiya [Political Psychology]. *Klassifikatsiya slukhov – Classification of rumors*. Moscow [in Russian].

10. Orban – Lembyk L. (2004). Chutky yak sotsialno-psykholohichne yavyshe [Rumors as a social and psychological phenomenon]. *Sotsialna psykholohiia – Social Psychology*, 3 (5), pp. 47-62 [in Ukrainian].

11. Nazarov M. M. (2002). Massovaya kommunikatsiya v sovremennom mire: metodologiya analiza i praktika issledovaniy [Mass communication in the modern

world: analysis methodology and research practice]. Moscow, Editorial URSS [in Russian].

12. Rekun I.I. (2016). Instytutsionalna zmina paradyhmy ekonomichnoi bezpeky [Institutional change in the economic security paradigm]. *Instytutsionalnyi vektor ekonomichnoho rozvytku – Institutional Vector of Economic Development*, Issue 8 (2), pp. 57-65. Melitopol, Vyd-vo KPU [in Ukrainian].

13. Rekun I.I. (2016). Kontseptualni zasady ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv zaliznychnoho transportu [Conceptual principles of economic security of railway enterprises]. *Ekolohiia – filosofiiia isnuvannia liudstva – Ecology - the philosophy of the existence of mankind*: Coll. of sciences. works of participants of the III International Science-Pract. Conf., (pp. 69-71). Melitopol, Color Print LLC [in Ukrainian].

14. Rekun I.I. (2013). Osnovni katehorii stanu ekonomichnoi bezpeky [Main categories of economic security]. *Instytutsionalni peretvorennia v suspilstvi: svitovy dosvid i ukrainska realnist – Institutional Transformations in Society: World Experience and Ukrainian Reality*. Materials VIII Intern. Research Practice Conf. (pp. 33-34). Melitopol, MIDMU "KPU" [in Ukrainian].

15. Sorokivska O.A. (2016). Upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstv maloho biznesu v umovakh konfliktnykh sytuatsii: innovatsiini pidkhody [Management of Economic Security of Small Businesses in Conflict Situations: Innovative Approaches]. Ternopil, FOP Paliannytsia V.A. [in Ukrainian].

16. Franchuk V. I. (2015). Teoretyko-metodolohichni zasady ekonomichnoi bezpeky aktsionermykh tovarystv [Theoretical and methodological principles of economic security of joint stock companies]. Lviv, Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].

17. Franchuk V. I. (2009). Korporativna bezpeka: teoretychni zasady [Corporate Security: Theoretical Foundations]. Lviv, Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 20.09.2019

Прийнято до друку 19.12.2019

Формат цитування:

Андрушків Б., Гагалюк О., Кирич Н., Погайдак О. Культ-освітня компонента в сфері управління як засіб попередження вульгаризму у взаємовідносинах та поширення фейків в ЗМІ або важелі посилення економічної безпеки в державі. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2 (37). С. 214-222. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).214-222](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).214-222)

Andrushkiv B., Gagaliuk O., Kyrych N., Pohaidak O. (2019). The cult-educational component in management as a means of preventing vulgarism in relationships and spreading fakes in the media or Levers of strengthening economic security in the state. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (37), pp. 214-222. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2\(37\).214-222](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2019.2(37).214-222)